

HELSINGIN YLIOPISTO □ HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto □ Fakultet/Sektion Humanistinen tiedekunta		Laitos □ Institution Psykologian laitos	
Tekijä □ Författare Aapo Kullervo Puskala			
Työn nimi □ Arbetets titel Tiedonhakustrategiat World Wide Webissä			
Oppiaine □ Läroämne Psykologia			
Työn laji □ Arbetets art Pro gradu		Aika □ Datum Lokakuu 2002	Sivumäärä □ Sidoantal 41 s + 4 ls
Tiivistelmä □ Referat <p>Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia tiedonhakustrategioita tiedonhakijat käyttävät etsiessään tietoa Internetistä.</p> <p>Käyttäjät luokitellaan kolmeen ryhmään tiedonhakustrategiansa mukaan. Haku-suuntautuneet käyttäjät käyttävät enimmäkseen hakukoneita, niin koko Internetin kattavia kuin sivustojen sisäisiäkin. Linkkisuuntautuneet taas joko tietävät tai arvaavat kohdesivuston osoitteen tai käyttävät laajoja hierarkkisia hakemistoja tiedon löytämiseen. He navigoivat mielummin sivustollakin linkkejä käyttäen eivätkä yleensä käytä hakutoimintoa. Eriytyneet käyttäjät eivät säännömukaisesti suosi kumpaakaan tapaa, vaan valitsevat strategian tehtävän mukaan.</p> <p>Tietoa kerättiin kahdella tavalla: WWW-sivulla olleella kyselylomakkeella ja tiedonhakutestillä, jossa käyttäjille annettiin suoritettavaksi erilaisia tiedonhakutehtäviä. Tiedonhakutehtävät lajiteltiin kolmeen ryhmään sen mukaan, mitä strategiaa ne suosivat: hakustrategiaa suosivat, linkkistrategiaa suosivat ja neutraalit tehtävät.</p> <p>Tutkimusongelmana oli selvittää, kuinka tehtävän tyyppi ja ATK- ja Internet-kokemus vaikuttavat tiedonhakustrategian valintaan. Kävi ilmi, ettei käyttäjien suuntautuneisuus tiettyyn strategiaan vaikuta tiedonhakustrategian valintaan, vaan ainoastaan tehtävän tyyppi oli merkitsevä tekijä. Aikaisemman tutkimustiedon valossa kokeenetsijat suosivat haku-suuntautunutta strategiaa. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että kokemus lisäsi molempien strategioiden käyttöä yhtäläisesti, mutta tämä ilmiö oli havaittavissa ainoastaan kyselylomakkeen pohjalta, ei testeissä. Molempien tiedonhakustrategioiden käyttö lisääntyy kokemuksen myötä, mutta suhteelliset osuudet pysyvät samoina. Syyksi sille, että kokeneetsijat eivät suosineet hakustrategiaa, esitetään sitä, että tehtävät olivat liian helppoja, jolloin kokemus ei pääse auttamaan. Oleellisia eroja suoritusajoissa tai hakustrategian vaihdon tiheydessä ei havaittu suhteessa kokemukseen, ainoastaan suhteessa tehtävän tyyppiin. Tämäkin selitettiin toisentyypisten tehtävien helppoudella.</p> <p>Tutkimuksessa pohditaan lisäksi asiantuntijuuden syntyä tiedonhakukontekstissa sekä esitetään metatietohypoteesi, jonka mukaan tiedonhakustrategian valintaan vaikuttaa tärkeänä tekijänä käyttäjän metatieto hakupalveluista. Metatietoon kuuluu tietoa siitä, mitä hakukoneita on saatavilla, mitä tietoa verkosta kannattaa hakea, millä yrityksillä ja yhteisöillä on sisältörikkaat sivut jne, ja minkä tyyppistä tietoa yleensä on saatavilla. Kaiken kaikkiaan strategian valintaan esitetään taustalle kolmen tason tiedon vaikutusta: 1) oma asiantuntemus haettavasta alasta, 2) metatieto Internetin tiedonhakupalveluista sekä 3) tekninen tieto siitä, kuinka hakukoneet toimivat.</p>			
Avainsanat □ Nyckelord tiedonhaku, tiedonhakustrategia, hakukone, WWW, metatieto, kognitiivinen psykologia			
Säilytyspaikka □ Förvaringställe Psykologian laitoksen kirjasto			
Muuta tietoja Tutkimus on haettavissa elektronisessa muodossa (PDF) Helsingin yliopiston e-thesis-arkistosta osoitteesta http://ethesis.helsinki.fi/			